

Rokopisi se ne vračajo. — Oglas
po tarifu.

V sedanjih krizi se močno čujejo besede Tardieuja, ki ostro in ne brez upravičenosti napada kartel levice: »Herriot in Blum sta moji vladi predlagala 15 milijard novih izdatkov in zahtevala 2 milijardi znižanja dohodkov. Kritja za to ogromno vsoto pa nista poznala in sta mi onemogočila, da si ga poiščem. Ste diti sta hotela le na račun postavke za armado, tavajoča v zablodi, da si naš sosed ob Renu želi samo miru. Vlada levega bloka je nemogoča, ker ima vso

Popolndne je predsednik republike poveril senatorju Albertu Sarrautu mandat za sestavo vlade. Sarraut je malog načelno sprejel, vendar pa se hoče posvetovati prej s svojimi prijatelji, preden bo končno prevzel sestavo vlade. V političnih krogih so mnenja, da bo Sarraut upošteval prelom s socialisti ter skušal sestaviti vlado, ki bi se naslanjala na desničarsko sredino. Pri tem ima odprti dve poti. Skušal bo bodisi pridobiti skupine desničarske sredine za udeležbo v vladi z dodelitvijo nekaterih portfeljev ali pa bo sestavil vlado iz radikalnih osebnosti, ki bi jo po programu lahko podpirala desničarska sredina. V obeh primerih bi bil položaj vlade zelo kockljiv. Morda bo po končanem poizkusu.

Vodja parlamentarne sredine, bivši finančni minister Flandin, je včeraj v nekem govoru povsem jasno namignil, da je pripravljen za sodelovanje z radikalno stranko in da bi s svojimi pristajalci nadomestil podporo socialistov v dosežanju vladni večini. Flandin je mnenja, da bi se lahko dosegel sporazum glede proračuna. Tudi sam je za brezpogojno

Tardieu je mnenja, da se razkol med radikali in socialisti ne bo več mogel premestiti, ker obstoja nepremagljiva ovira, razkol v socialistični stranki sami. Razen tega Leon Blum ne bo Daladierju in radikalni stranki nikdar odpustil, da sta ta razkol pospeševala.

za veliko cast, ki mi jo je izkazal, ker mi je poveljil mandat za sestavo nove vlade. Prizdraz sem si koncn. odgovor, ker moram najprej posetiti svoje politicne prijatelje in se posvetovati zosebnostmi, ki bi mi mogle s svojimi nasveti koristiti. Položaj je dokaj resen, pa tudi zmeden. Zato moram zbrati vsa potrebna mnenja o politicnih, finančnih in gospodarskih vprašanjih, ki so med seboj tesno zvezana. Z drugimi besedami, moja posvetovanja bo-

Sarraut je nato posetil Jeanneneya, Bouissona, Daladierja in Chautempsa, nato pa je odšel v mornariško ministrstvo, kjer se je začel posvetovati s svojimi prijatelji.

Pril posvetovanjih v Elizejski palači je igralo najvažnejšo vlogo razorožitveno vprašanje, ker zahtevajo stranke sredine jasne smerilce za nadaljnje obravnavanje tega vprašanja. Paul Boncour zahtev da, sniškarskih skupla in sredine ni zadovoljili, dočim bi bili z Daladierjem kot zunanjim ministrom zadovoljni pod pogojem, če bi jarnemu mnenju Francije in vsemu svetu objavil tajne oborožitve Nemčije. Uporaba takozvanih inestigacijskih doleob spada prav tako v okvir želj, ki so jih izrazili odločilni politiki. Nova vlada bo morala v nastopnem govoru pred parlamentom izprno obravnavati zunanji položaj, kar je skupna želja vseh vodilnih parlamen-tarcev, ki so govorili s predsednikom republike.

Pariz, 25. oktobra. A.A. Daryl se je sestaj izvršni odbor francoske republikanske zveze. Predsedoval mu je poslanec Louis Marin. Med prisotnimi je bilo nad 150 oseb iz parlamenta in iz dežele. Po izvolitvi novih članov se je razvila obširna razprava o političnem položaju. Po končanem razpravi je bila na predlog poslanca Marina, Bonnefousa in Beaudouina sprejeta resolucija, ki odklanja vse socialistične ne želje po večini in glede nove vlade. Češ da je zunanje nevarnosti mogoče obvladati le s politiko narodne unije in da sedanji dogodki nalagajo Francozom brez razlike strank veliko pozornost.

Skopje, 25. oktobra. p. Ob 12.30 je rumunski zunanjí minister Titulescu prišel z brzovlakom iz Aten v Skopje, kjer je bil izredno prisrčno sprejet. Na meji so mu dali na razpolago salonski vagon. V Skopju so ga sprejeli višji uradniki zunanjega ministrstva svetnik dr. Ivan Subotić, rumunski konzul, župan v Skopju, več narodnih poslancev in zastopnik vojaških oblasti. Novinarjem je na postaji izjavil, da je izredno zadovoljen, ker se mudi na jugoslovenskih tleh, kjer se čuti kakor doma. Ma-

Beograd, 25. oktobra. p. Nocoj ob 8.45 je prispel v Beograd rumunski zunanji minister Titulescu, ki so ga sprejeli na železniški postaji zunanji minister g. Bogoljub Jevtić in več višjih uradnikov zunanjega ministrstva. Titulescu je nocoj prenočil v rumunskem posla-ništvu, ves jutrišnji dan pa je določen za njegove razgovore z jugoslovenskim zunan-jim ministrom Bogoljubom Jevtićem.

Washington, 25. oktobra. AA. Demokratiški senator Thomas, avtor inflacijskega amandmana, je sklical na sestanek vse odločilne prišleke inflacije v kongresu, iz poslovnih krogov in kmetskih organizacij. Na sestanku so sklenili resolucijo, ki poziva Roosevelta, naj takoj izrazi inflacijska pooblastila, tri čemer naj se poslaži v kar največji meri srebra. Resolucija poudarja, da z ekspanzijo kreditov ni mogoče dvigniti nivoja cen, na drugi strani pa pomeni ekspanzija kreditov toliko kakor ekspanzija dolgov. Thomas je naglasil, da bo stobil, če bo Roosevelt vztrajal pri dosedajni politiki, pred kongres z zahtevo, naj inflacijsko zakonodajo izglasi.

Drugi razlog, zakaj so demokratski člani kongresa nezadovoljni, je v tem, ker jim

Kakor govore, namerava Roosevelt izpolniti svoj nedeljski govor z novimi izja-

Vukovar, 25. oktobra. AA. Ob 9. dopoldne se je pripetila v Borovu letalska nesreča. Novo dvomotorno letalo tvornice Bat'a v Borovu je hotelo startati, ker pa je bilo letališče mokro, se ni moglo pravočasno dvigniti v zadostno višino. Pilot je hotel v tem trenutku preprečiti udar z brzolavnim drogom s tem, da je letalo naglo okrenil v stran. Zaradi nezadostne hitrosti je pri tem letalo padlo z višine kakih 60 m na zemljo in se popolnoma razbilo. Izmed potnikov ni bilo nihče ranjen. Z letalom so hoteli potovati lastnik podjetja Bat'a, ravnatelj tvornice v Borovu in še neki drugi potniki. G. Bat'a je nato s svojim spremstvom odpotoval z železnico preko Zagreba na Dunaj, odtod pa bo nadaljeval pot v Prago z letalom.

Beograd, 25. oktobra. p. V Beogradu se je pričel danes v veliki dvorani Kolarca kongres vsedržavne Zveze gostilničarskih združenj, kongresu prisostvuje okrog 3000 gostilničarjev in hotelierjev, med njimi 150 iz slovenskih krajev. Otvoril ga je predsednik Zveze, Mihaljo Nikolić. Takoj po izvolitvi častnega predsedstva so odposlali vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, ki jo je kongres z velikim navdušenjem odobril. Predsednik Nikolić je nato pozdrvil delegate, med njimi tudi zastopnika ljubljanske Zbornice za TOI dr. Koceta. O pomenu zveze je poročal g. Nikolić, ki je navedel, da je v naši državi okrog 50.000 gostilničarjev, hotelierjev in kavarnarjev, pri katerih je zaposlenih pol milijona nameščenecv. Njihovi življenjski interesi so odvisni od napredka, odnosno nazadovanja te naše važne gospodarske panoge. Gostilničarji ne zahtevajo ničesar nemogočega, marveč le ukinitve nekaterih zakonskih določb, ki prebudo obremenjevanje njihov stan.

Na dnevnem redu kongresa sta bili med drugim dve važni vprašanji, namreč vprašanje trošarine na vino in žganje in vprašanje privatnih oddajalec hrane in splošnanj. O trošarinskem problemu je poročal predsednik drinske sekcije zveze Perišić, ki je poudaril, da je položaj gostilničarjev

izredno težaven, ker plačujejo gostilničarji poleg taks in davkov še trošarinskih takso in druge slične dajatve, ki so trikrat večje od ostalih davkov. V naši državi se pridelava letno okrog 450 milijonov litrov vina in okrog 70 milijonov litrov žganja. Od tega pridelka se potroši 85 – 90 % v domačem konsumu, ostanek pa se izvozi. Znatel del tega domačega konsumna ni obremenjen s trošarinami, ker proizvajalec vina in žganja ni treba plačati nobene trošarinske takse, tudi če tožijo pijače na drobno z golovimi omejitvami. Zato imajo gostilničarji velike izgube, sprito katerih je treba spremeniti trošarinski zakon.

Ljubljanski delegat g. Anton Petelin je zahteval v svojem referatu v drugi točki dnevnega reda poseben zakon za gostilničarska podjetja, s katerim naj bi se vsaj omejilo privlačno najemanje ljudi na hrano in stanovanje. Privatne penzije ne bi smele dajati hrane več kakor štirim osebam, prenočišč pa ne več kakor štirim osebam za največ 15 dn. Gostilničarskim podjetjem so potrebni tudi strokovno izobraženi mesničarji, za katere naj se ustanovijo v raznih krajih države posebni tečaji. Referat g. Petelina je sledila dolga diskusija, ki je trajala ves dan.

Celje, 25. oktobra. Vlak št. 9119 je tik pred 7. uro zvečer na temnem prelazu pri km 2.2 med postajališčem Petrovci in postajo Celjem pri vasi Ložnici povozil dva konja, dočim je voz vrglo čez nasip. Vlak je vozil kakih 100 m dalje, nakar je obstal. Enega konja je povozil, drugi pa se je nataknil na odbijače in so morali truplo razsekati, da je mogel vlak nadaljevati vožnjo. Lastnik in voznik Avgust Zagar iz Ložnice je nesrečo zakrivil po lastni ne previdnosti, ker v temi ni bil pri volju, temveč je šel zadržat za njim.

Zeneva, 25. oktobra. s. Popoldne se je sestalo predsedništvo razorožitvene konference pod predsedstvom Hendersona. Francijo je zastopal Massigli, ker je Boncour glede na odsotnost Simona, dr. Beneša in ostalih zunanjih ministrov sklenil pravi tako ostati doma. Popoldne so zastopniki veseli drug za drugim obiskali Hendersona. Predsedništvo razorožitvene konference je sklenilo, da bo predlagalo glav. odboru konference, ki se bo sestajl jutri, naj odgodi svoje razprave do 4. decembra. Nadaleje je bilo sklenjeno, da naj v tej dobi predsedništvo pod vodstvom Hendersona izdelava priprave za zborovanje glavnega odbora.

17*komunistov. Iz dokumentov, ki so jih pri njih zaplenili, sklepajo, da so hoteli ubiti več narodno socialističnih krajevnih voditeljev, med njimi tudi policijskega ravnatelja v Ulmu.

Zagreb, 25. oktobra. č. Danes je bila proglašena razsoda protivšemu odvetniku in znanemu sportnemu delavcu Dr. Josipu Ribolju. Obsojen je bil zaradi raznih goljufij na dve leti zopora in v povračilo napravljene škode. Njegovo prošnjo za odgoditev nastopa kazni v svrhu zdravljenja je sodišče odbilo. Dr. Riboli bo jutri odpeljan v kaznilnico v Lepoglavo, kjer se bo zdravil v tamošnji bolnici.

Washington, 25. oktobra. s. Predsednik Roosevelt je obolel na hripi in mora ostati doma.

ali kam drugam. V naglici tudi nisem pazil, ali se je Amalija kaj branila. — Gotovo pa se je, ker jo je večkrat obrazil tudi drugod in se še sam poškodoval na levici.

Na begu je Tone tam, kjer se odcepi stranska cesta od glavne na Litijo, zakopal pri nekem kozolcu pištolo, masko in otroško kapico, ki jo je imel na glavi. Nož pa je zavrgel pri bližnjem potoku. Orožniki so pozneje vse te predmete našli.

Ustrašil se je vešal

Svoje polno priznanje je Tone v preiskavi dne 10. junija prekal, ponovno trdeč, da je Malko zaklal Andrej in da mu je on samo pomagal s tem, da je fingiral roparski napad. 23. avgusta se je zopet vrnil k priznanju, češ da je prekal iz strahu pred obesenjem.

Se podrobneje je nato navedel, da ga je Golmajerjeva že kake tri mesece nagovarjala k zločinu. Za vzroke je ni izpraševal, ker mu je bilo znano njeno razmerje z Andrejem. Še neko nedeljo v marcu ga je Marija povabila k Bukovi apnenici v gozdu, kjer mu je dala piti žganja in ga je na vse načine nagovarjala, naj vendar usmrti Amalijo. Ponudila mu je za to vse, kar le hoče. Pa jo je vprašal, če bi se mu vdala. Da, takoj. Samo zabičala mu je, naj Andreju ničesar ne pove, pohvalila pa ga je, da je bolj fejsnt fant kakor Andrej.

Sekrivda Marije Golmajerjeve

Sledi poglavje o Mariji Golmajerjevi. Na podlagi izpovedb Toneta in Andreja obtožnica zelo obtežuje Marijo kot pobudnico grozotnega zločina. Golmajerjeva je dosledno vse tajila in je na policijski kakor tudi v preiskavi trdovratno zaničala, da bi sploh imela s katerim Malijem ljubavno razmerje, čeprav je res, da je Andrej pogostokrat zahajal k njej, ker je na Golniku zidal hišo in ker sta si v svaštvo. (Njen brat Andrej Golmajer je namreč poročen z Ivanko Malijevo.) Andreja Maliju — pravi — je nekoč res odvzela pištolo, toda že pred dobrim pol letom jo je izročila Tonetu, ki jo je zahteval od nje, ne da bi povedal, zakaj jo bo rabil. Tudi si z Andrejem ni nikoli dopisovala, Antonu pa ni dajala nobenega denarja razen sto dinarjev, ki mu jih je posodila pomladi in jih je vrnil. Pred kakimi tremi meseci pa mu je zopet posodila 200 Din, ker je želel iti k svojemu dekletu. Teh doslej še ni vrnil.

Stara ljubezen...

Polagoma pa je Marija le priznala ljubavno razmerje z Andrejem Malijem. Pred poroko in tudi še pozneje med gradnjo nove hiše je bil najmanj dvajsetkrat intimno z njo; ni se mu mogla ubraniti, ker ji je bilo grozilo z ustrejitvijo. Ze cela leta sta bila intimna prijatelja in sta imela dogovorjeno, da v decembru 1931 vzameta v najem gostilno Čeh v Ljubljani in se potem poročita. Andrej pa se je kmalu nato povsem nepričakovano poročil na Dolenjskem. Marijo je ta novica zelo pretresla. Andrej pa ji je kmalu po poroki začel tožiti, da ni srečen in jo je prosil, naj mu bo še nadalje zvesta. Takrat ji je tudi pretil s samokresom, nakar ga je rotila, naj ji pusti vsaj življenje. Ko se je pomiril, mu je vzela samokres in se mu vdala. Ko je prišel Andrej 11. marca iz preiskovalnega zapora, se je res zglasil pri njej rekoč, da se bo ločil in da ne gre več v St. Vid. Tedaj mu je ona svetovala, naj se z ženo lepo pomiri. Andrej pa je ponovno dejal, da se bo ločil.

a poprej da bo ženo spravil ob ves njen denar.

Marija je v preiskavi trdila, da Tonetu ni izročila 200 Din za potne stroške, pač pa da je lani posodila Andreju 2500 Din, ker baje ni mogel dvigniti denarja iz hranilnice. Andrej ji je desetkrat pisal in je vsa pisma sežgala.

„Morilska atmosfera“ — Nepojasnjeni zločini

Razen vseh navedenih nagibov je Andrej Mali, kakor trdi obtožnica, prav gotovo spravil Malko s sveta tudi zato, da prikrije zločin krive prisige, zaradi katerega je bil v preiskavi. Obtožnica nato obnavlja že splošno znana dejstva o umoru Smajla Vojnikovića, zaradi katerega se Jože Lombar do smrti pokori v ječi. Zanimivo so navedbe, kako dobre zveze je imel Andrej s »kapetanom ljubljanskega podzemlja« in zakaj se je toliko zavzemal v prid njemu. Andrej je pozimi 1930-31 celo nekaj časa stanoval pri Lombarju, pozneje pa sta skupaj zahajala v Malijevo lovišče. Ko je bil Jože Lombar že zaprt, ga je zelo presenetilo, ko je zvedel, da so prignali v zapor Andreja in to pod sumom, da je sodeloval 7. aprila 1918 pri umoru na Zelenici. Preko kaznenca Kremžarja je hotel Lombar na vsak način dobiti stike z Andrejem. Lombar je tedaj pravil Kremžarju, da je Andrej skupno s tremi fanti v gorah oropal Janezu Tomažiču 2000 Din in ga potem vrnil v prepad. Andrej je brččas to sam zaupno pripovedoval Lombarju, ta pa mu je razodel svoj zločin na Vojnikoviću in tako sta drug drugemu bila zavezana k hvaležnosti za molčečnost.

Zagonetna smrt Janeza Stareta

Za ilustracijo, v kakšni moriški atmosferi se je kretal Andrej Mali, navaja obtožnica tudi nepojasnjeni smrt Janeza Stareta, ki je dne 6. junija 1927 v Malijevi hiši na sumljiv način izgubil življenje. Dokazano je, da je imel Stare takrat pri sebi okrog 12.500 Din, da bi sodeloval pri tihotapstvu kakih 70 kg sahara. Pri tem tihotapstvu sta bila udeležena tudi Andrej Mali in dva njegova brata. Kar naenkrat pa so v Malijevi hiši začeli natvezati Janezu Staretu, da so udeleženci tihotapstva sami krivi, da so prišli ob saharin, grozili so drug drugemu z ustrejitvijo. Ko so še Janezu Staretu očitali, da je skriv velikanške izgube, je Stare bojda prošil za samokres in se še isti dan sam končal. Izkazalo se je, da je Janez Stare padel pod samokresom, ki je bil last Andreja Malija; zato obtožnica izključuje samomor.

Obešenka v pastirski koči

Slednjič omenja obtožnica še tretjo zagonetno zadevo, o kateri govori ljudstvo na Gorenjskem: Neki Karel Mali je lani usmrtil svojo ženo na ta način, da jo je sam ali pa s pomočjo obeh obdolženecv Malijev obesil, dočim so pozneje Malij razširili govorico, da se je ubogi ženski zmešalo in da se je obesila sama. To pa je povsem izključeno, ker jo je kakor so dognale poizvedbe, moral nekdo zvesti v

Otroško perilo..
vselej voljno,
mehko je perilo

SCHICHT OVIM
TERPENTINOVIM MILOM
PRISTNO SAMO Z ZNAMKO "JELEN"

ZA NAMAKANJE PERILA "ŽENSKA HVALA"

ZAGOVOR ANDREJA MALIJA

Čitanje obtožnice je trajalo od 8.45 do 9.40. Vsa dvorana je z dosledno pozornostjo poslušala izvajanja, ki jih je državni tožilec dr. Rus podajal mestoma z velikim poudarkom. Takoj nato so po nalogu predsednika odvedli Antona Malija in Marijo Golmajerjevo iz dvorane, in zdaj se je pričelo zasliševanje Andreja Malija.

Predsednik dr. Josip Kavčič

Andrej Mali je ves čas ohranil hladni mir in je na vprašanja odgovarjal z bistro previdnostjo. Vprašanja, ki so bila bolj pereča, je ali zaničal ali pa se je napravil nevednega, tako da je moral predsednik vsako besedo tako rekoč izvleči iz njega. Kar mu je bilo neprijetno, tega se enostavno ni spominjal.

Predsednik: »Ali ste razumeli obtožbo?«
Obtoženeec: »Da.«

— Po zakonu imate pravico, da smete povedati v svojo obrambo vse in razložiti stvari, kakor so bile po vašem mnenju. Lahko tudi stavite svoje predloge za dopolnitev dokazov in dobavo novih dokazov. Pozivam vas, da podate svoj zagovor. Torej povejte, kako je bilo!

Andrej priznava umor

Andrej Mali vstane in stopi pred predsednikovo mizo:

— Ni vse resnica, kar piše obtožnica.
— Ali ste krivi?
— To sem kriv, da sem z bratom... (govori popolnoma tiho, da ga niti predsednik ne more razumeti in ga zaradi tega po-

Andrej Mali

zove, naj govori jasno, glasno in razločno, da ga bo slišala vsa dvorana).

Andrej Mali nadaljuje:

— ... da sem nagovoril tudi brata, da je umoril moje ženo.

— Kaj pa zaradi krivega pričevanja?
— To sem pomotoma pričal. Nisem vedel, ker sem bil tisti čas večkrat v Ljubljani, ko sem hodil k dr. Virantu, pa sem se zmotil.

— En del obtožnice se nanaša na umor vaše žene. Kako se je to izvršilo? Kdaj ste prišli do tega sklepa in zakaj?

Obtoženeec molči. Čez nekaj časa začne pojasnjevati:

— Gospod predsednik! To je bilo zaradi tega, ker sem imel duševne muke zaradi žene, ker žena ni bila za spolno obdobje, in postrežbe tudi nisem imel nobe — in pa glede Golmajerjeve, ker sem se potem zaljubil v njo in me je ona prestregla, mi »spucala« obleko in sem si mislil, da bi imel lepše življenje z Golmajerjevo.

— Kdaj ste prišli do tega sklepa?

Obtoženeec premišljuje in nato izjavi:

— Jaz sem bil vsekakor proti temu, da bi jo umoril. Jaz sem se hotel samo ločiti.

— Kdaj ste sklenili, da jo usmrtite?

Obtoženeec molči.

Predsednik: Vi ste bil v zaporih okrog nega sodišča v Ljubljani od 1. marca do 11. marca 1933, torej enajst dni. Kaj je bilo potem?

Obtoženeec: — Iz zaporov sem šel v Kranj, k sestri, ki je tam poročena.

— Kaj je bilo tam?

— Sestra me je oprala in očistila. Potem sem šel na Golnik.

— Čez koliko dni?

— V ponedeljek.

— 11. marca ste prišli iz zaporov, to je bila sobota. Kako dolgo ste ostali v Kranju?

— V nedeljo ali še ponedeljek. V torek zjutraj, mislim, da sem šel iz Kranja.

— Kaj ste tako dolgo delali pri sestri?

— V nedeljo me je ona očistila in »spucala«, v ponedeljek sem šel nazaj v Ljubljano in sem se zglasil pri odvjetniku dr. Luliku zaradi časopisja, ki je o meni pisalo in sem tam...

— Kdaj ste se vrnili?

— Popoldne ali proti večeru nazaj v Kranj...

— Ali je bila Golmajerjeva tedaj v Kranju?

— Da, je bila že tam.

— Ali sta bila skupaj? Sta prenočevala?

— Da!

Kako je Malka rešila Andreja iz zapore

— Kako je bilo potem dalje? Zakaj niste šli domov v Stično?

Obtoženeec dolgo premišljuje, nato pravi:

— Tako sem se počutil nesrečnega, da sem šel rajši na Gorenjsko in sem imel namen, da bi se ločil od žene.

— Ali ste tozadevno kaj ukrenili?

— Sem bil pisal ženi precej v nedeljo, ali morda že v soboto.

— Da se boste spomnili, vam bom malo pomagal: 1. marca ste bili aretirani, ker ste po krivem prisigli v korist Lombarju, da ste namreč bili 29. septembra z njim skupaj pri Figovcu, torej v času, ko je bil Vojnikovič umorjen. Potem se je prijavila vaša žena kot priča in potrdila, da ste vi takrat res bili v Ljubljani. To je bila za vas rešitev, da so vas izpustili. Vi pa potem niste šli domov, marveč v Kranj, kjer ste se sestali z Golmajerjevo. Zakaj tako, ko vas je vendar vaša žena rešila?

— Visoko sodišče! Jaz nisem vedel, da me je ona rešila.

— Vi ste sami priznali, da ste se z ženo razgovarjali o onem pismu, ki je služilo kot dokaz, da ste bili v Ljubljani in da niste po krivem pričali. Vi ste morali vedeti, ker ste se sklicevali na to. Zakaj ste potem šli mesto domov v Kranj in ostali tam dva dni? Kaj ste ta čas sklepali, kaj ste se tam razgovarjali, to povejte!

Poslovilno pismo ženi

— Takrat... jaz sem povedal Golmajerjevi, da sem pisal ženi, da ne bom šel nazaj.

— Kakšna je bila vsebina tistega pisma, ki ste ga poslali ženi?

— To sem pisal, da sem nesrečen pa da ne grem nazaj.

— Razloge, zakaj! Kaj ste napisali ženi?

— Tega se ne vem dobro spominjati, kaj sem napisal, samo to, kako sem nesrečen in, ker je takrat časopisje pisalo o krivi prisigi.

— Torej zaradi sramote?

— Ne pisal tega nisem, vendar pa tudi zaradi sramote in zato ker sem nesrečen.

— Ona je vendar vse storila, da vas je rešila iz zapore! Potem tudi to pismo ni moglo imeti take vsebine. Ali ste pisali ženi, da ste izpuščen?

Obtoženeec dolgo premišljuje in nazadnje jecljaše pove, da se natančno ne more več spomniti.

— To je vendar najvažnejše pismo! Ali ste takrat prvič pisali ženi, da se mislite ločiti?

— Nisem.

— Ali že prej?

— Ne, prej ne! Javi sem, da sem izpuščen iz zapore in da sem v Kranju in da bom vložil tožbo proti županu.

— Pa zakaj da ne greste domov, kaj ste o tem napisali?

— Se ne vem več dobro spomniti.

— Prej ste rekli, da ne nameravate iti domov, da se boste dali ločiti. Ali ste to pisali ženi?

— To sem pisal, da ne bom prišel nazaj in da bi najrajši šel v tuje kraje.

— Zakaj ste napisali, da ste nesrečni?

— Tega nisem..., nu, ker sva se skregala.

— Kdaj in zakaj?

— Doma sva se večkrat akregala. Jaz sem zahteval, da bi občevala. Ona pa je bila proti temu. Postregla mi tudi ni in še za cigarete mi ni dala.

— To so sami malenkostni vzroki. Ali ni bil morda večji vzrok to, da je žena izvedela za vaše prejšnje življenje, da ste bili

osumljeni umora, da ste bili tihotapec, take stvari? Kaj je ona na to rekla?

Obtoženeec premišljuje, nato de:

— Visoko sodišče! Saj sem jaz takrat že bil tam doli (poročen).

Malkina pisma

— Tedaj preden sta se poročila, ali je vse to vedela? Saj vsega tega nič ni vedela! Vi ste se poročili 24. januarja 1932, potem pa ste bili 21. julija 1932 nenadno aretirani v Stični. Istočasno so bili aretirani vaš brat, Andrej Golmajer in Anton Škerjanc, ki je oče nezakonskega otroka Marije Golmajerjeve. V zaporu ste ostali do 24. avgusta 1932. Od tega časa datira pismo, ki ga je pisala vaša žena Ivani Golmajerjevi, vaši sestri, ki je poročena z bratom obtožene Golmajerjeve. — Predsednik citira glavne odstavke iz tega pisma, v katerem se pokojna Amalija Malijeva prito-

Državni tožilec dr. Davorin Rus

žuje svoj svakinji nad kruto usodo, ki je spravila tudi njenega moža v zapore. V pismu pravi, da je sum ljudi huji kakor smrt. Pismo zaključuje z besedami: Tvoja žalostna Malka. Drugo pismo je datirano od 8. decembra 1932. Takrat je bil Andrej Mali tudi v zaporih. Tu piše Amalija, da je vse storila, da bi Andreja rešila iz zapore. Ponudila je tudi kavecijo in šla od advokata do advokata. Na koncu pravi: »Ljudje so pa takšni, da ni za misliti. Ravno tako je, kakor da bi bil Andrej zločinec. Se ob pamet bom prišla zaradi tega.« — To je pismo, pravi predsednik dalje, iz katerega se vidi, da je bila vaša žena silno potrta, ko je izvedela, da ima moža, ki je osumljen takih stvari. Ali ni bil to povod vaših preprirov?

— Ne, zaradi tega se nisva nikdar prepirala.

— Kako ste vi to pojasnili ženi? Saj ste priznali, da ste bili takrat zraven, ko je oni (pri tem misli predsednik nesrečnega Tomažiča, op. por.) padel v prepad. Prej ste tajili, potem pa ste povedali, da ste bili udeleženi pri tihotapstvu. Takrat je žena izvedela za to. O tem ji gotovo prej niste ničesar povedali.

Okrogno sodišče v Novem mestu

— Visoko sodišče...

— Ali je žena že prej vedela?

— Je vedela.

— Kako je to sprejela?

— Je rekla, da ni nič in da so tudi doma v trgovini prodajali take stvari.

— To pismo govori čisto drugače. Ona pravi, da bi najrajši umrla in da ne more smrti biti huja od tega sumničenja. To je v direktnem nasprotju z vašo trditvijo, da je vaše priznanje hladno sprejela. Vi ste v Kranju napisali pismo, da ne pridete več domov. Ali ste to povedali tudi Golmajerjevi?

— To sem tudi povedal še pozneje, ko sem pismo že odpisal. Zvečer je brat Tone prišel po mene v Kranj in rekel, da je prišla žena po mene na Golnik.

— Iz raznih stvari izhaja, da je vaša žena izvedela šele iz časopisov, da ste izpuščen. V sobi umorjenke se je na okrvavljenem umivalniku našla slika, ki predstavlja Jezusa kot dobrega pastirja. Ali se spominjate na to sliko? Na njej je zabeleženo s svinčnikom: »12. III. 1933. (drugi dan, torej v nedeljo). V upanju in negotovosti, vendar v zaupanju božjem!!!« To so orožniki zaplenili, ker so sumili, da je bil povod tej njeni opazki vajin prejšnji prepri ali kaj sličnega. Takrat ona vašega pisma še ni mogla prejeti.

— A pripovedujte naprej. Bomo videli kaj pride ven glede pisma. Kaj sta pa govorila z Golmajerjevo v Kranju?

Pokojna Malka Malijeva s svojima staršema pred domačo hišo

Iz življenja in sveta

Sončni zaton — iluzija

Barvna igra, ki se ji divimo, ne eksistira v resnici

Prelestna barvna igra sončnega zatona je samo namišljena, pravi prof. Haldane, eden najslavnejših fiziologov iz Edinburga.

Stara teorija o svetlobi je učila, da je barva vsake svetlobe odvisna od njene lomljivosti in valovne dolžine. Haldane pa je dokazal svojim slušateljem s poskusom, da je bila svetloba, ki bi morala sevati po doslej znanih

zakonih optike

n. pr. rumena, v resnici modra, bela, zelena, rdeča ali kakorkoli drugačna. Majhna ploščina belega zaslona, ki jo je osvetljevala bela žarnica z dnevno lučjo, je postala modra, če so jo gledali skozi odprtino v drugem bele zaslona, ki ga je obsevala navadna žarnica z rumeno svetlobo. Sprednji zaslon je bil videti bel, dasi bi ga moralo oko po znanjih fizikalnih zakonih obkrožiti kot rdečega; zadnje, vidno mesto zaslona, ki ga je obsevala mno-

go bolj bela žarnica, je žarelo v živih barvah.

Ta izredni pojav, ki ga je v ostalem opazoval Rumford že pred več nego sto leti in ga

znanost ni upoštevala,

pojasnjuje prof. Haldane tako, da je naše oko pri gledanju vsake barve in svetlobne stopnje vedno aktivno, ustvarja tedaj samo barvni učinek, o katerem mislimo, da izvira od predmeta samega. Pri tem aktivnem gledanju skuša naš čut obdržati odvisnost med barvo in komplementarno barvo, med svetlobnostjo in temnostjo. Nebo je prav za prav belo, njegovo lepo modrino ustvarja samo naše oko, da izenači bleščečo se rumenost sončnih žarkov. Purpurno rdečo postaja rožnato, obla-ki so videti rumeni in barve sončnega zatona so le ustvaritve našega »aktivnega gledanja«.

Zanimivosti iz Nemčije

Heinena indeksu

V Berlinu je izšla nova »črna lista« nemških knjigotrožcev. Na nji stoji poleg nekaterih znanih imen sodobnih pisateljev tudi ime pesnika mlade Nemčije Heinricha Heineja. Nadalje so v celoti prepovedane knjige psihoanalitika Freuda in znanih izvedencev za seksualna vprašanja Magnusa Hirschfelda ter Ivana Blocha.

Na begu ustreljen...

V noči od 20. na 21. t. m. so ustrelili blizu mesta Karlsruhe komunističnega funkcionarja Avgusta Dosenbacha, ki je skušal prekorajiti mestno mejo. Dosenbach je bil takoj mrtev.

»Cerkev in narod«

Znani učenjak, jezuitski pater Munckermann je te dni naznanil predavanje v Essenu. Govoriti je hotel o temi »Cerkev in narod«. Rjave oblasti so njegovo predavanje zabranile.

Rjava srajca se ne sme prodati

Monakovski oblasti so izjavile, da spada srajca k nepogrešljivi osebni lastnini. Upnik, ki bi jo hotel dolžniku zarubiti, naj se najši poživža na svojo terjatev, ker takšne prodaje oblast ne bo nikoli dovolila.

Germanizacija mode

Berlinski poročevalec pariških »Les Dernières Nouvelles« poroča, da je napel nemški režim vse sile za osvoboditev nemške mode od pariških vplivov. Spomladi 1934 bodo nemške žene in dekleta z oblekami po pariškem vzorcu podvržene kazni. Germanizirati se mora ne samo moda, ampak se morajo opustiti tudi vsa nemška imena v modni stroki. Izrazi kakor so n. pr. crêpe, georgette, crêpe de Chine, bodo prepovedani. Nemška vlada je obrazovala posebno komisijo pri modnem uradu, ki bo skrbela za to, da dobe nemške žene in dekleta takšne blagave, ki se jim najbolj prilagajajo po rasni pripadnosti.

To je brezposelnost!

Iz Katovic poročajo, da so se te dni spopadli »brezposelnosti« delavci, ki so se poprej napili: z železnimi drogi, kamenjem in palicami. Pretepači so na koncu zažgali neko kolibo ter se tako zdelali med seboj, da so morali nekatere oddati v bolnišnico.

Danske pošiljke ne gredo več skozi Nemčijo

Danska poštna uprava je ustavila pošiljanje svojih pošiljk skozi Nemčijo. Njene pošiljke so v Nemčiji odpirali ter jih pregledovali in mnogo se jih je zaradi tega izgubilo. Tudi švedske se pritožuje zaradi enakega postopka. Danska je zavoljo tega ustavila svoje pošiljke skozi Nemčijo ter jih dirigira skozi Poljsko, Češkoslovaško in z ladjami v Francijo.

Politični panoptikum

Hitler, Mussolini in Dollfuss stojijo mirno skupaj — v slovitim muzeju madame Tussaud v Londonu

Prava dobrot

današnjih dni so izborna oblačila in izvrstni šofri za gospode v tako fini kvaliteti in po tako nizkih cenah kakor jih nudi trdka

Drago Schwab v Ljubljani.

DOBRO JE, ČE VEŠ...

da bodo slavili v Nemčiji leto 9. novembra 10 letnico ponesrečenega Kappovega (Hitlerjevega) puča v Monakovem, ki je spravi tedaj sedanega nemškega kancelarja v ječo;

da se je Charles Lindbergh nenadoma sopes pojavil na Islandu, kamor je priletel v spremstvu svoje žene iz Anglije;

da je bil pruski ministrski predsednik Göring, ki je te dni obiskal Švedsko, pri zapuščenju Oskarjevega gledališča v Stockholmu izžvižgan od delavcev in visokolcev;

da sta v Franciji napravila pilotsko skušnjo prva duhovnika, z imenom Papillon in Charlon;

da je neka ženska v Georgetownu v Britski Guyani rodila sedmorčre in da so vsi otroci z materjo vred zdravi;

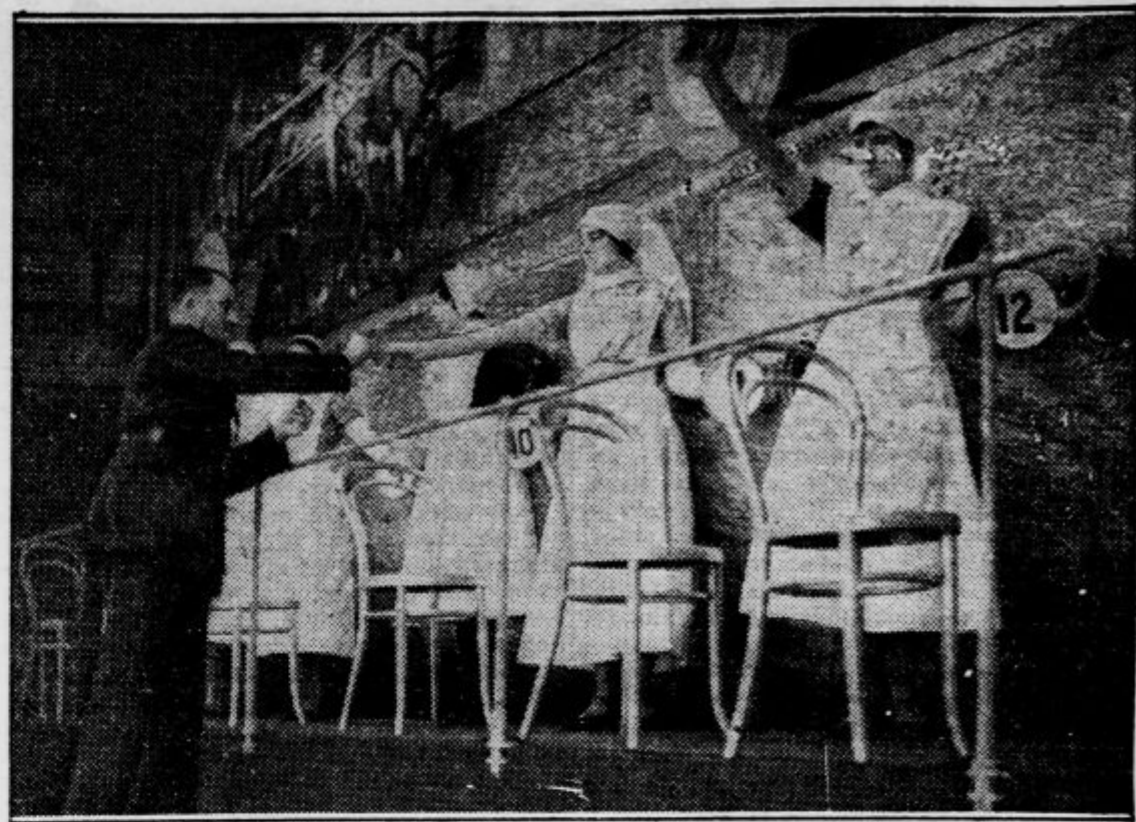
da je prišla policija v Švici dva mednarodna sleparja, ki sta prodala šest ničvrednih steklenih »brilantov« za 600.000 dolarjev;

da je 24. oktobra minilo 17 let, odkar so predre avstrijsko-nemške čete italijansko fronto pri Boveu in Tolminu;

da objavlja dansko kmetijsko ministrstvo seznam, po katerem je bilo uničenih od 3. oktobra 117.000 glav živine z namenom, da bi poskočile cene mesa;

da so v Los Angelesu zaprli filmsko igralko Lucy Dornaine zaradi neke tožbe proti Fairbanksovemu sinu.

Veliko žrebanje se je pričelo

Otvoritev žrebanja največje dobrotne loterije na svetu v Dublinu

Testament na metuljevem krilu

Oporoka čudaškega prijatelja živali

Čikaško sodišče je nedavno izreklo zadnjo besedo v procesu zaradi testamenta na »metuljevem krilu«. Bilo je tako: Pred časom je umrl v Chicagu stari samotar Jack Simons, ki je navzlic svojemu skromnemu življenju veljal za velikega bogataša. Kratko pred smrtjo je volil

brezposelnim podporo 200.000 dolarjev, čeprav je hodil sam okrog vedno v stari obnošeni obleki, ki je kazala bolj na berača kakor na imoviteža. V hiši je imel samo enega posla, postrežnico, ki je opravljala vsa dela. Te postrežnice je zapustil svojo hišo, dočim je določala oporoka, ki se je našla po Simonsovi smrti, da prejme njegovi trije najbližnji sorodniki v njegov spomin vsak po enega metulja. Metulji so bili namreč strast starega samotarja, ki je ljubil živali nad vse. Imel je v svojem stanovanju vrsto omar

z zbirkami najredkejših metuljskih vrst. Posebno ceno so imeli v njegovih očeh metulji, katere so mu bili prinesli iz ozemlja Amaconke. Zaradi te zbirke se je marsikateri učenjalec napotil k Simonu v Chicagu, čudaški samotar pa je zbirko po svoji smrti poklonil čikaškemu muzeju.

Nekega jutra je našla Simonsova gospodinja gospodarja mrtvega pred njegovimi steklenimi omarami z zbirkami metuljev. Zdravniki so ugotovili, da ga je zadela

srčna kap.

Testament, ki so ga našli, je vseboval samo določbo o zapuščini hiše in zbirke metuljev. Tri najlepše tropske metulje je pokojnik zapustil svojim edinim sorodnikom, bratom Bobu, Phileasu in Albertu. Drugih določb ni bilo.

Nejevoljna sta brata Phileas in Albert odklonila takšno volilo ter sta izjavila, da se odpovedujeta sprejemu takšnega daru, kakor ga jima je določil »pokojni norec«.

Z lokomotivo na ljubavni sestanek

Na postaji večjega francoskega mesta sta zagledala dva orožnika moža v civilni obleki, ki se je kretal okrog neke lokomotive. Stopila sta v temnejši kot in opazovala, kaj bo storil.

Cez uro časa se je začela lokomotiva premikati, v istem hipu sta orožnika že skočila nanjo in aretirala neupravičenega vlakovožjo. Na orožniški postaji je mož povedal, da res ni hotel lokomotive ukrasti ali odpeljati, temveč da jo je hotel uporabiti le za vožnjo na sestanek z neko damo, ki je bil za njega odločilnega pomena. Sestanek bi se moral vršiti v 20 km oddaljenem kraju, sam pa ni imel denarja, da bi se tja peljal z navadnim vlakom. Izpustili so ga za sedaj s strogim ukorom, vendar so se resni čuvvarji pravice le s težavo ubranili smeha nad tem originalnim načinom vožnje na rendez-vous.

Krvava eksekucija

V občini Fundeni na Rumunskem so hoteli te dni izvršiti organi eksekvirati ondote kmete zaradi zaostalih davkov. Oblast je poslala v vas štiri eksekutorje. Kmetje, ki so, kakor povsod po svetu, v slabem položaju, pa so jih sprejeli z velikim nejevoljo ter jih pretepli. Ko je eden izmed eksekutorjev potegnil revolver, da bi se branil napadalcev, so mu kmetje vzeli orožje ter ga z odvzetim samokresom ustrelili. Tudi nekaj orožnikov, ki naj bi bili pomagali pri izvršbi, so kmetje razorožili. Šele ko so prišli v vas tri stotnje oboroženega vojaštva, se je razburjenje poleglo. Morali pa so rabiti stotnico in odpeljati 100 kmetov pod ključ.

Dva grozoviteža

Ameriški gangster Kelly in njegova žena, dvojica, ki je ustrahovala vso Ameriko. Oba sta bila obsojena v dosmrtno ječo

Zaščitne snovi zoper požar

Zaščitne snovi zoper požar so mešanice raznih kemikalij, s katerimi se prepoji gorljivi predmeti (les, blago, papir), da ne morejo razviti plamenov ali da postanejo sploh negorljivi. Ze prepletkanje lesenih predmetov, sten, tramovaj itd. z vodnim steklom, zlasti če mu primešamo krede, azbesta in podobnih snovi, daje jamstvo, da ti predmeti ne bodo takoj zagoreli, kar je v mnogih primerih lahko zelo važno.

Bolje pa se drže prepojitve, impregnacije. Pod pritiskom z amonijskim sulfatom in amonijskim karbonatom prepojeni les se n. pr. ne vžge in ne prenaša plamena dalje, temveč zgoreli počasi nekako do globine 1 cm in ne tli dalje. Po nekem drugem patentu se les metalizira, to se pravi prepoji ga zaporedoma z različnimi kovinskimi raztopinami, ki se v notranjosti združijo potem v neraztopljivo usedlino. Najvarnejši pa je postopek s celonovo, pri čemer rabijo bromovni derivati kot podlaga. Po tem postopku impregnirani predmeti ne gorijo in ne tlijo, ostanje mehki in prožni in ohranijo barvo. Impregnacija se ne izpraši, izpuhti ali izcveti, kakor pri mnogih drugih impregnacijskih sredstvih in tako prepravljeni predmeti so zato dolga leta in praktično skoraj neomejeno varni pred uničenjem po požaru. Blago, ki ga obravnavamo s tako zvanim apirinovim škrobom, se tudi ne vname rado.

MNOGI NE VEDO...

da nova ameriška poštna tehnilca ne kaže teže paketov, temveč porto, čim pritisneš vzvod za ustrezajoči dostavni pas; da tehta prilično 4000 jajčec sviloda komaj 1 g; da se premika v ultramoderni draguljarni v Los Angelesu police s svojimi zakladi mimo kupcev, ki sedijo udobno v stolih.

„Gospoda, vsi ste zastrupljeni!“

Tragična potegavščina na lovski pojedini

Razburljive trenutke smrtnega strahu in groze so prestali te dni gostje na neki pojedini, ki jo je priredila večja lovska družba blizu Milana. Prišlo je skupaj

kakšnih 30 lovcev,

ki so ves dan pridno zalezovali divjad po lesovih ter zvečer sedli utrjeni k mizam, da se odpočijejo in okrepijo. Vsi so se veselili gostije, kajti njihov gostitelj je bil znan kot velik sladokusec in so se lahko nadejali, da jim bo skušal okrepčati želodce z najboljšim, kar premore kuharska umetnost.

Po predjed

so prišle na mizo gobe,

servirane na izredno okusen način. Nekateri so jih že pokušali, drugi so jih šele objemali s ljubečimi pogledi. Tedajci se je nenadoma pojavil med gosti kuhar z belo čepico na glavi. Še preden ga je gostitelj utegnil vprašati, kaj ga je prignalo iz kuhinje med goste, je odprl usta in spregovoril, ne, zatulil, da je odnevalo da-

leč naokrog: »Gospoda, vsi ste zastrupljeni!« Po teh besedah je izginil kolikor so ga nesle noge.

Kuharjeve besede so napravile na družbo porazen vtis.

Čeprav so gobe vsem sijajno dišale in ni nikomur prišlo na um, da bi se mogel zastrupiti z njimi, so začele goste, ki so bili že pojedli gobe, obhajati slabosti. Sugašija je storila svoje: Lovci so prestrašeni begali sem in tja in se baš namerili k zdravniku, da jim izpere želodce.

Dogodek je bil kmalu pojasnjen. Gobe so bile pristne, kuharju pa se je pri delu nenadoma zmešalo, zato se je pojavil med gosti in jih zbežal s svojim svarilnim klicem. Šele ko je prihitel služabnik in povedal zbrani družbi, da se je kuhar zaprl v svojo sobo, kjer se

zaletava z glavo v zid, je lovcom odleglo. Potolažili so se in pomagali služabniku, da je ukrotil kuharja, ki so ga morali odvesti v umobolnico na opazovanje.

Zločini „Eremitaže“ pred sodiščem

Poročali smo že, da se je začel prošlo soboto v Marseillen pred ondnim porotnim sodiščem proces proti odvetniku Sarretu, ki je grškega porekla in se piše prav za prav Sarajani, ter sestrama Katarini in Filomeni Schmidt. Trojica ima na vesti grozovite zločine. Sarret je izvajal žrtve v svoj »sanatorij« »Eremitaža«, sestri Schmidt pa sta skrbeli, da so izginile na drugi svet, nakar je advokat pobasal zavarovalnico, ker je pred usmrčenjem vsakogar visoko zavaroval. Proces je velika kriminalna senzacija. Na sliki zgoraj: Obtoženi sestri Schmidt in odvetnik Sarret. Slednji si z dlanjo zakriva obraz.

Nezadovoljna kraljičica

Ta deklica je bila proglašena za najlepšo francoskega otroka

ANEKDOTA

Ko se je sedemdesetletni madžarski romanopisec Maurus Jokai poročil s sedemnajstletnim dekletom, mu je dejal neki prijatelj: »Ali si pomisli, da bo tvoji šeni 27 let, ko jih boš šel ti osemdeset?« — »Če neko žensko res ljubiš, ji ne očitaš starosti,« se je odrezal Jokai.

VSAK DAN ENA

»Če bi imela kakor Cerberus tri glave, bi lahko nosila tri klobuke...«

